

Dojrzałość szkolna

Treść

Dojrzałość szkolna – czyli co moje dziecko powinno umieć przed pójściem do szkoły

Zanim dziecko pójdzie do szkoły, rodzice powinni mieć pewność, że ich pociecha jest gotowa do podjęcia nauki w klasie pierwszej. Przedszkola mają obowiązek wydać informację o gotowości szkolnej dziecka, zatem tutaj rodzi się pytanie co oznacza pojęcie: dojrzałość szkolna.

Dojrzałością szkolną nazywa się taki poziom rozwoju dziecka, który pozwala mu sprostać obowiązkom szkolnym. Krótko mówiąc, jest to stopień przygotowania fizycznego, społecznego i psychicznego, który gwarantuje szkolne sukcesy. Nie zawsze jednak te sfery rozwijają się w sposób harmonijny. Zdarza się, że dzieci o bardzo wysokim poziomie rozwoju intelektualnego nie dają sobie rady z nauką, obowiązkami, nową organizacją pracy itp. Dzieje się tak, ponieważ mimo posiadania szerokiego zasobu wiedzy i umiejętności, np. liczenia, czytania, a nawet pisanie, nie osiągnęły jeszcze dojrzałości emocjonalnej.

Dlatego tak ważne jest, aby rodzice zwracali szczególną uwagę na usamodzielnienie dziecka, budzenie wiary we własne możliwości i na motywację do pracy, a przede wszystkim na pozytywny stosunek dziecka do obowiązków. Kształtowanie charakteru jest bowiem równie

ważne jak rozwijanie intelektu. Można oczywiście ukierunkować i wesprzeć rozwój swojego dziecka w taki sposób, by ułatwić mu osiągnięcie dojrzałości lub wyrównać braki, jakie ewentualnie zauważamy.

Kryteria gotowości szkolnej

Oto dziesięć kryteriów oceny gotowości szkolnej dziecka:

1. Umiejętność koncentracji, skupiania uwagi.
2. Prowadzenia rozmowy "na temat".
3. Odpowiadanie na pytania.
4. Reagowanie na nakazy i zakazy.
5. Rozumienie obowiązujących je norm, a więc i tego, za co jest nagradzane i karane.
6. Rozumienie i stosowanie norm społecznych, które są ogólnie akceptowane.
7. Używanie zwrotów grzecznościowych.
8. Umiejętność dzielenia się.
9. Umiejętność ustępowania.
10. Udzielenie z własnej woli pomocy osobie, która jej potrzebuje.

Ponadto dziecko powinno rozumieć zakazy i nakazy społeczne - na przykład konieczność przechodzenia przez jezdnię wyłącznie po pasach, ustąpienia miejsca starszej osobie w środkach komunikacji itp. Ważne jest również, by wiedziało, z czym wiąże się nauka szkolna (konieczność siedzenia w ławce, mniej zabawy, inny rozkład dnia, więcej obowiązków, zadania domowe itd.) oraz godziło się z tą zmianą i akceptowało nowy stan rzeczy.

Nauczyciel w przedszkolu ma do dyspozycji "Skalę gotowości szkolnej" Jest to arkusz zawierający wszystkie podstawowe umiejętności

i zakres wiedzy z różnych dziedzin życia, którą powinno posiadać dziecko, zanim rozpocznie naukę w szkole. Rzetelnie przeprowadzone badania dostarczą nauczycielowi wiedzy o stopniu gotowości szkolnej dziecka, która jest opisana w dokumencie wydawanym rodzicom do końca kwietnia każdego roku szkolnego.

Dla rodziców wynik diagnozy przedszkolnej jest o tyle ważny, że może podpowiedzieć im, jak wspierać swe pociechy w ich rozwoju. Rodzic ma prawo spytać nauczyciela o to, jakie umiejętności i zakres wiedzy dziecko opanowało, jakie pojawiają się trudności i jak sobie z tym radzić.

Obserwacja i ćwiczenia z dzieckiem w domu

Rodzice mogą prowadzić obserwację własnych dzieci w zakresie samodzielnych umiejętności oraz posiadanej wiedzy o świecie. Musimy jednak pamiętać, by oceniać dziecko **OBIEKTYWNIE** i **ZGODNIE ZE STANEM FAKTYCZNYM**, co jest oczywiście z samego założenia trudne. Jeśli nasza ocena nie będzie obiektywna, możemy skazać dziecko na niepotrzebne stresy czy stany lękowe, a w konsekwencji doprowadzić nawet u niego do powstania fobii szkolnej, która jest już jednostką leczoną przez psychologów i uznaną za jedną z najczęstszych i najpoważniejszych przyczyn niepowodzeń szkolnych.

Lista umiejętności 5- i 6-latka:

1. Jest ciekawy świata, zainteresowany tym, co go otacza: bada przedmioty, pyta o przyczyny obserwowanych zjawisk, eksperymentuje, chętnie rozwiązuje zagadki, często zadaje pytania.

2. Posiada umiejętność klasyfikowania i szeregowania przedmiotów, obrazków itp.
3. Potrafi grupować przedmioty według różnych kryteriów, wymienia pory roku, związane z nimi zabawy dzieci i zjawiska przyrody.
4. Potrafi wstawić przedmiot w odpowiednie miejsce w już ułożonym szeregu.
5. Posiada umiejętność słownego porozumiewania się: mówi w sposób zrozumiały dla innych, np. o swoich potrzebach; używa ze zrozumieniem słów wykraczających poza bezpośrednie doświadczenie.
6. Potrafi opowiedzieć historyjkę obrazkową, często zadaje pytania.
7. Posiada umiejętność kontaktowania się z rówieśnikami: zwraca uwagę na dzieci, przewiduje ich zachowania, zaprasza do zabaw i rozmów, pomaga innym spontanicznie lub na prośbę kolegi czy koleżanki.
8. Jest samodzielny: sam podejmuje próby radzenia sobie z trudnością, wykazuje inicjatywę, wypróbowuje różne sposoby działania, jest zainteresowany osiągnięciem celu, stara się dokończyć pracę, okazuje radość z uzyskanego wyniku.
9. Podejmuje uczenie się pod kierunkiem dorosłej osoby: potrafi zapamiętać i wykonać polecenie, często zadaje pytania.
10. Jest sprawny pod względem ruchowym i manualnym: sprawnie łapie i odrzuca piłkę, buduje z drobnych klocków, lepi figurki z plasteliny, prawidłowo trzyma ołówek (chwyt, napięcie mięśni), posługuje się prostymi narzędziami.
11. Interesuje się czytaniem, pisanem i matematyką, a także książkami dla dzieci; słucha, ogląda i potrafi skupić uwagę przez odpowiednio długi czas.
12. Umie opowiedzieć obrazkową historyjkę, rozumie sens umownych znaków, używa ze zrozumieniem słów wykraczających poza bezpośrednie doświadczenie.

13. Układa układanki, puzzle,
14. Dzieli zdanie na wyrazy (potrafi np. wyklaskać odpowiednią ich liczbę).
15. Dzieli wyraz na sylaby i łączy sylaby w wyraz, zna i stosuje liczebniki porządkowe, dodaje i odejmuje "konkretne" przedmioty czy liczmany.

Ćwiczenia rodziców z dzieckiem w domu powinny obejmować wszelkie aspekty działalności i rozwoju dziecka przydatne w okresie nauki szkolnej. Wszystkie muszą być prowadzone systematycznie, a jednocześnie posiadać przede wszystkim formę zabawy. Należy uwzględnić w nich możliwości dziecka i pamiętać, by nie narzucać mu zbyt dużej dyscypliny, bo możemy osiągnąć efekt odwrotny do zamierzonego, czyli zrazić je do szkoły. Wykorzystujmy okazje, które zdarzają się w czasie codziennych zajęć i działalności dziecka w domu. Uczmy je niejako "przy okazji". Ważne też, by nie oczekiwać szybkich rezultatów i natychmiastowych postępów.

Istotne jest również urozmaicenie działalności dziecka i stawianie mu zadań różnorodnych, które podniosą atrakcyjność nauki i zachęcą do starań. Nagradzajmy postępy i nie krytykujmy braków czy porażek - działamy po to, by dziecko czegoś nauczyć i wydobyć z niego potencjał, jakim dysponuje w sposób naturalny. Zaangażujmy dziadków i rodzeństwo - wspólna zabawa, skierowana na doskonalenie umiejętności i wzbogacanie wiedzy dziecka, przyniesie najlepsze efekty.

Propozycja dla rodziców - "Test domowy gotowości szkolnej"

Umiejętności	posiada	nie posiada
--------------	---------	-------------

Skupia się na wykonywanej czynności.		
Uważnie słucha.		
Dostrzega, rozpoznaje i rozróżnia dźwięki dochodzące z otoczenia.		
Próbuje wyjaśnić obserwowane zjawiska.		
Przewiduje zachowania innych dzieci.		
Podejmuje próby samooceny, dużo mówi o sobie.		
Zna pory roku i związane z nimi zjawiska.		
Zna poszczególne dni tygodnia.		
Rysuje po śladzie, wypełnia kontury, przerysowuje szlaczki i proste figury geometryczne, rysuje szlaczki literopodobne.		
Prawidłowo spostrzega, dostrzega różnice i podobieństwa na obrazkach.		
Dzieli zdanie na wyrazy, dzieli wyrazy na sylaby i łączy sylaby w wyraz.		

Prawidłowo trzyma kredkę, ołówek, nożyczki.		
Układa i opowiada historyjki obrazkowe.		
Opowiada historyjki pełnymi zdaniami.		
Zapamiętuje krótkie teksty (wiersze, piosenki).		
Potrafi umieścić nowy obiekt w już ułożonym szeregu, zna i stosuje liczebniki porządkowe.		
Rozróżnia stronę lewą i prawą.		
Określa położenie przedmiotów względem siebie.		
Potrafi ciąć nożyczkami według wytyczonej linii prostej i krzywej.		
Rysując postać ludzką, nie omija szczegółów i zachowuje proporcje.		
Potrafi samo zawiązać sznurowadła i zapiąć guziki.		
Kończy rozpoczętą pracę.		

Oceniamy obiektywnie

Aby uznać, że dziecko osiągnęło dojrzałość szkolną, musimy pamiętać, by przy interpretacji wyników testu:

1. Oceniać umiejętności dziecka i jego wiedzę **OBIEKTYWNIE** – albo dziecko coś potrafi, albo nie potrafi, i nie dyskutujemy z faktami;
2. Nie stosować "magicznego myślenia" – zanim pójdzie do szkoły, nauczy się tego;
3. Oceniać sposób wykonania zadania, inaczej mówiąc – stopień samodzielności, im bardziej samodzielnie, tym lepiej;
4. Zwracać uwagę na czas wykonania zadania, liczbę pomyłek lub ewentualnych podpowiedzi z zewnątrz;
5. Oceniać nie tylko wymierne efekty pracy w postaci rysunku, ale także stosunek dziecka do zadania (czy wykonuje je chętnie, jak dużo czasu musi na to poświęcić, po jakim czasie się nudzi i nie skupia już na zadaniu; czy na niepowodzenie reaguje płaczem, czy podejmuje kolejną próbę);
6. Odpowiedzieć sobie na pytania: czy zakres wiedzy, jaką prezentuje dziecko, jest tylko na poziomie podstawowym, czy dziecko potrafi rozszerzyć zagadnienie lub czy interesuje się nim, czy potrafi poprawnie opowiedzieć o tym, co robi, i zna cel swojej pracy, i czy potrafi ją doprowadzić do końca (dotyczy to każdej umiejętności, jaką powinno opanować dziecko).
7. Im więcej pozytywnych odpowiedzi uzyskamy, tym poziom rozwoju i przygotowania dziecka do szkoły jest lepszy. Jednak powinniśmy ocenić pozytywnie minimum odpowiedzi i umiejętności, by w ogóle brać pod uwagę rozpoczęcie przez dziecko wcześniejszej nauki w szkole. Oczywiście efekty, jakie widzimy i oceniamy, musi dziecko osiągać jak najbardziej samodzielnie i bez dodatkowych wskazówek, czy pomocy z naszej strony.

Pamiętajmy! W szkole uczą się dzieci nie rodzice! Nas tam nie będzie!
Dziecko musi być odpowiednio przygotowane, samodzielne i szczęśliwe
w szkole!

[Przeźnij do początku](#)